

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”

3 bo'yicha prorektor

A. A. Elmurodov

2024yil

VETERINARIYA FARMAKOTERAPIYASI
FANI BO'YICHA
SILLABUS

Magistratura mutaxassisligi uchun

Bilim sohasi: 800000 – Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya

Ta'lim sohasi: 840000 – Veterinariya

Mutaxassislik: 70840103 – Veterinariya farmakologiyasi va toksikologiyasi

Samarqand – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Veterinariya profilaktikasi va davolash fakulteti
70840103 – Veterinariya farmakologiyasi va
toksikologiyasi mutaxassisligi

Fan nomi:	<i>Veterinariya farmakoterapiyasi</i>
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	VF 1306
Yil:	2
Semestr:	3
Ta'lim shakli:	Magistratura
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	180
Ma'ruza	40
Amaliy mashg'ulotlar	30
Laboratoriya mashg'ulotlari	20
Seminar	–
Mustaqil ta'lim	90
Kredit miqdori:	6
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)

FM1	“Veterinariya farmakoterapiyasi” fani – veterinariya farmakologiyasi va toksikologiyasi mutaxassisligi magistrilariga dori moddalari, dorilarning tarkibi, xossalari, dori shakllarini tayyorlash texnologiyasi va dorilarni ta'sir mexanizmi ya'ni ularning farmakodinamikasi va farmakokinetikasini o'rgatish, ular yordamida qishloq xo'jalik hayvonlari va parrandalarda uchraydigan yuqumli va yuqumsiz hamda invazion kasalliklarni samarali davolash, shuningdek ushbu kasalliklarni oldini olish va hayvonlar mahsuldorligini oshirish to'g'risida bilim va malakasini shakllantirishdan iborat.
------------	--

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar

1.	Veterinariya farmakologiyasi
2.	Veterinariya toksikologiyasi
3.	Ichki yuqumsiz kasalliklar

Ta'lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jihatidan:
TN1	magistrlar farmakologik moddalar, ularning tarkibi, xossalari, ta'sir mexanizmini, kasalliklarda hayvonlarni davolash va oldini olish to'g'risida bilim, ko'nikma haqida tasavvurga ega bo'lishi kerak;
TN2	Hayvonlar va parrandalar kasalliklarida epizootik tahlil qilish va oldini olish bo'yicha chora-tadbirlarini tuzish, favqulotda holatlarni bartaraf etish rejasi va zaruriy vositalarini tayyorlash yo'riqnomalari bilishi kerak;
TN3	Sohadagi olib borilayotgan ilmiy tadqiqotlar haqida tasavvurga ega bo'lishi kerak;
TN4	Dori moddalari farmakologik xususiyatlari va ularni nazariy asoslari haqida bilishi kerak;
	Ko'nikmalar jihatidan:
TN5	Hayvonlar va parrandalar organizmida kechayotgan patologik jarayonlarni aniqlash, rivojlanish qonuniyatlari bo'yicha xulosa qilish asbob-uskunalarini ishlata olish, bilishi va ulardan to'liq foydalana olishi xususiyatlarini farqlay oladi;
TN6	Organizmida moddalar almashinuvi buzilishi kasalliklarida qo'llaniladigan dorilar farmakoterapiyasi haqida tushunchaga ega;
TN7	Yuqumli kasalliklarni oldini olish va davolash maqsadida qo'llaniladigan dorilar farmakoterapiyasining nazariy asoslarini biladi;
TN8	Yuqumli kasalliklarni oldini olish va davolash maqsadida qo'llaniladigan dorilardan foydalana oladi.

Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	Fanning maqsadi va vazifalari to'g'risida tushuncha, boshqa fanlar bilan aloqasi hamda rivojlanish tarixi.
M2	Asab tizimi kasalliklari farmakoterapiyasi.
M3	Nafas tizimi kasalliklarida farmakoterapiya vositalari.
M4	Yurak - qon tomir tizimi kasalliklari farmakoterapiyasi
M5	Oshqozon oldi bo'limi kasalliklari farmakoterapiyasi.
M6	Ingichka ichak va yo'g'on ichak bo'limi kasalliklari farmakoterapiyasi.
M7	Hayvonlarni mahsuldorligini oshirishda farmakoterapiya.
M8	Siydik ayiruv sistemasi kasalliklari farmakoterapiyasi.
M9	A vitaminoz va gipovitaminoz kasalliklari farmakoterapiyasi
M10	Hayvonlarning akusher-ginekologik kasalliklari farmakoterapiyasi.
M11	Yosh hayvonlar yuqumli va yuqumsiz kasalliklari farmakoterapiyasi.
M12	Ot kasalliklarida farmakoterapiya.

M13	Veterinariya jarrohlik kasalliklari farmakoterapiyasi
M14	Veterinariya farmakoterapiyasining hayvonlar yuqumli kasalliklarida ahamiyati.
M15	Veterinariya farmakoterapiyasining hayvonlar yuqumsiz kasalliklarida ahamiyati
M16	Parrandalar yuqumli kasalliklari farmakoterapiyasi
M17	Parrandalar yuqumsiz kasalliklari farmakoterapiyasi
M18	Ektoparazitar kasalliklarda veterinariya farmakoterapiyasi
M19	Endoparazitar kasalliklarda veterinariya farmakoterapiyasi
M20	Fizioterapiya amaliyotida farmakoterapiyani ahamiyati
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulotlar (A)	
A1	Kasalliklarni davolashda organizmga dorilarni yuborish yo'llari.
A2	Dori moddalarining organizmda o'zaro kelishmovchiliklari
A3	Markaziy va vegetativ nerv tizimiga ta'sir ko'rsatuvchi dori vositalarining farmakoterapiyasi
A4	Ovqat hazm qilish tizimiga ta'sir etuvchi dori vositalarining farmakoterapiyasi
A5	Yurak qon tomir tizimiga ta'sir ko'rsatuvchi dori vositalarining farmakoterapiyasi
A6	Kasallik qo'zg'atuvchilariga qarshi qo'llaniladigan dezinfektsiyalovchi moddalar.
A7	Akusherlik kasalliklarida qo'llaniladigan dorilarni farmakodinamikasi va farmakokinetikasi.
A8	Yosh hayvonlarni davolashda dorilarni yuborish tartibi.
A9	Jarrohlik kasalliklarida qo'llaniladigan dori vositalarini ta'sir xususiyatlari.
A10	Hayvonlarni yuqumli kasalliklarida qo'llaniladigan dori vositalarini farmakokinetikasi va farmakodinamikasi.
A11	Parazitar kasalliklarda qo'llanilayotgan preparatlarning ta'sir mexanizmlari.
A12	Kimyoviy preparatlar bilan zaharlanganda qo'llaniladigan antidot vositalari va ularni ta'sir xususiyatlari.
A13	Hayvon kasalliklarida antibiotiklarni yuborish.
A14	Kasalliklarga qarshi kurashishda antiseptik va dezinfektsiyalovchi dorilarni qo'llash.
A15	Kasalliklarni fizioterapiya bilan davolashda farmakoteraptik dorilarni qo'llash.

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Mualliflar:	Salimov Yu. – “Farmakologiya va toksikologiya” kafedrasini mudiri, v.f.d., professor. Xatamov T.T. – “Farmakologiya va toksikologiya” kafedrasini assistenti, v.f.f.d. (PhD).
E-mail:	salimov@mail.ru
Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti “Farmakologiya va toksikologiya” kafedrasini
Taqrizchilar:	1. S.Yuldashev – SDTU “Farmakologiya” kafedrasini mudiri, t.f.n., dotsent. 2. Tangirov K.J. – TAIRI “Zooinjeneriya, veterinariya va ipakchilik” kafedrasini v.b. professori.

Mazkur Sillabus 2024 yil 29-avgustdagi universitet o'quv-uslubiy Kengashning 1-sonli yig'ilishida muhimokama qilingan va mazkur yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus “Farmakologiya va toksikologiya” kafedrasining 2024 yil 26-avgustdagi 1-sonli yig'ilishi bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

Fakultet dekani

Kafedra mudiri

Tuzuvchilar

R.F. Ro'ziqulov

Sh.X. Qurbanov

Yu. Salimov

Yu. Salimov

T.T. Xatamov

Mashg'ulotlar shakli: laboratoriya mashg'ulotlar (L)

L1	Yuqori nafas yo'llari kasalliklarini davolashda ishlatiladigan preparatlarning tahlili.
L2	Ayirish tizimi kasalliklarini davolashda ishlatiladigan diuretik dori vositalarining tahlili.
L3	Uxlatuvchi moddalarning tahlili.
L4	Alkogollar va neyroleptik moddalarning tahlili.
L5	Og'riq qoldiruvchi preparatlarning tahlili.
L6	Kofein guruhi, kamfora guruhi, strixin guruhi, korazol va kordiamin guruhlarini preparatlarining tahlili.
L7	Polivitaminlarning farmakoterapvtik tahlili.
L8	Immunostimulyatorlarning farmakoterapvtik tahlili.
L9	Garmonlarning farmakokenitek tahlili.
L10	Antibakterial preparatlarning farmakoterapvtik tahlili.

Mustaqil ta'lim va mustaqil ish (MT va MI)

90 soat

1.	Bo'g'oz hayvonlarda zamonaviy dori vositalari farmakoterapiyasi.
2.	Alohida guruhdagi zamonaviy dorilarning bo'g'ozlik davrida ishlatilishi
3.	Hayvonlarni tuqqandan keyingi sut berish davrida qo'llaniladigan zamonaviy dori vositalarini farmakoterapiyasi.
4.	Sut emadigan yosh hayvonlarda qo'llaniladigan zamonaviy dori vositalari farmakoterapiyasi.
5.	Qon tomirlari tarangligiga ta'sir qiluvchi zamonaviy dori vositalarining farmakoterapiyasi.
6.	Asab tizimiga ta'sir etuvchi zamonaviy dori vositalarining farmakoterapiyasi.
7.	Yurak va qon-tomirlar faoliyatiga ta'sir qiluvchi zamonaviy dori vositalarining farmakoterapiyasi.
8.	Siydik va tuz haydovchi zamonaviy dori vositalarining farmakoterapiyasi.
9.	Mikroblarga va viruslarga qarshi zamonaviy dori vositalarining farmakoterapiyasi.
10.	Nerv tizimiga ta'sir ko'rsatuvchi yangi zamonaviy dori vositalari farmakoterapiyasi.
11.	Ovqat hazm qilish tizimiga ta'sir etuvchi yangi zamonaviy dori vositalari farmakoterapiyasi.
12.	Yurak tizimiga ta'sir ko'rsatuvchi yangi zamonaviy dori vositalari farmakoterapiyasi.
13.	Qon tomir tizimiga ta'sir ko'rsatuvchi yangi zamonaviy dori vositalari farmakoterapiyasi.
14.	Teri va shilliq pardalarga mahalliy ta'sir etuvchi yangi zamonaviy dori vositalari farmakoterapiyasi.

15.	Moddalar almashishiga ta'sir etuvchi yangi zamonaviy dori vositalari farmakoterapiya.
-----	---

Asosiy adabiyotlar	
1.	Salimov Yu. "Veterinariya farmakologiyasi". O'quv qo'llanma. Samarqand, 2019 yil.
2.	Mamadov Yu.M. Klinik farmakologiya. Darslik. Toshkent 2013 yil.
Qo'shimcha adabiyotlar	
3.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet.
4.	Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 36 bet.
5.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022 yil. – 416 bet.
6.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5696 son Farmoni.
7.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori.
Axborot manbaalari	
8.	www.gov.uz -O'zbekiston Respublikasi hukumat portal.
9.	www.lex.uz -O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
10.	www.Ziyonet.uz.
11.	www.veterinariya.medsinasi.uz
12.	www.sea@mail.net21.ru
13.	www.veterinary@actavis.ru
14.	www.vetgov.uz

Talabani fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olsa;

- fanning mavzulami bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon etib olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fanning mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

v) 3 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fanning mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

g) quyidagi hollarda talabani bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'ilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.